

การพัฒนาวินัยนักเรียนโรงเรียนบ้านดงหม้อทอง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3
Development of Students' Disciplines at Ban Dong Mo Thong School
under the Office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 3

สุรพล สุทธิมา*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพลินพิศ ธรรมรัตน์**

ดร. บุญมี ก่อบุญ***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหา เกี่ยวกับวินัยนักเรียน 2) หาแนวทางพัฒนา วินัยนักเรียน 3) ติดตามผลของการพัฒนาวินัยนักเรียน โรงเรียนบ้านดงหม้อทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย ผู้ร่วมวิจัย จำนวน 17 คน ประกอบด้วย ผู้วิจัย ครูหัวหน้า งานปกครอง ครูที่ปรึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 และ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1- 6 จำนวน 15 คน ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 70 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน นักเรียนกลุ่มเป้าหมายการพัฒนา ที่มีพฤติกรรม กระทำผิดวินัยของโรงเรียน โดยเป็นข้อมูลที่ได้จากการบันทึกของฝ่ายปกครองประจำภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 33 คน ผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเป้าหมายการพัฒนา จำนวน 33 คน และ ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานโดยการเลือกแบบเจาะจงจำนวน 2 คน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตาม แนวคิดของเคมมิส และแม็คแท็กการ์ท (Kemmis and McTaggar) โดยดำเนินการ 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การวางแผน (Planning) ขั้นที่ 2 การปฏิบัติการ (Action) ขั้นที่ 3 การสังเกตการณ์ (Observation) และขั้นที่ 4 การสะท้อนกลับ (Reflection) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบสังเกตพฤติกรรม แบบบันทึกรายงานการประชุม และ แบบบันทึกการนิเทศภายในแบบการประชุมนิเทศ

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพ และปัญหา เกี่ยวกับวินัยนักเรียน โรงเรียนบ้านดงหม้อทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า 1.1 สภาพเกี่ยวกับวินัยนักเรียน ส่วนหนึ่งมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ใน ด้านวินัยที่บกพร่องชัดเจน ได้แก่ 1) ด้านการแต่งกายไม่ถูกต้องตามกฎ ระเบียบ และข้อบังคับของโรงเรียน 2) ด้าน การทำความสะอาดห้องเรียน ไม่รวมกิจกรรมตรงตามเวลา 3) ด้านการทำความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบ หลบเลี่ยง การทำความสะอาด 4) ด้านการแสดงความเคารพ ขาดความอ่อนน้อมถ่อมตน และ 5) ด้านการประหยัด เขียนสมุด หน้าเว้นหน้า ชอบฉีกสมุด 1.2 ปัญหาเกี่ยวกับวินัยนักเรียน ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านโรงเรียน การดำเนินงานด้านวินัย นักเรียนยังขาดความร่วมมือจากบุคลากรในโรงเรียนอย่างจริงจัง ครูที่รับผิดชอบยังไม่มีคู่มือการพัฒนาวินัยนักเรียน ที่ใช้ในการดำเนินงานเป็นแนวทางเดียวกัน และการปฏิบัติงานด้านวินัยนักเรียนขาดความเชื่อมโยงการมี ส่วนร่วม ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 2) ปัจจัยทางครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่ค่อยดี ผู้ปกครองต้องไป ทำงานต่างจังหวัด และ 3) ปัจจัยด้านนักเรียน ไม่ตระหนักเห็นความสำคัญของการมีวินัย ขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติ ตนให้ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน

2. แนวทางการพัฒนาวินัยนักเรียน โรงเรียนบ้านดงหม้อทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

คำสำคัญ : การพัฒนาวินัยนักเรียน

* ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

** กรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

*** ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านข้าวกร่าย

ประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ประกอบด้วย 4 แนวทาง ได้แก่ 1) การประชุมแบบมีส่วนร่วม 2) การศึกษาดูงาน 3) กิจกรรมการพัฒนานิสัยนักเรียน ได้แก่ 3.1) กิจกรรมรณรงค์นักเรียนแต่งกายและปฏิบัติตนตามระเบียบของโรงเรียน 3.2) กิจกรรมการประกวดห้องเรียนสะอาด 3.3) กิจกรรมโรงเรียนสะอาด 3.4) กิจกรรมยิ้มไหว้ทักทายเป็น 3.5) กิจกรรมธนาคารโรงเรียน 3.6) กิจกรรมประกวดยอดนักประหยัดและ 4) การนิเทศภายในแบบการประชุมนิเทศ เพื่อพัฒนานิสัยนักเรียนที่มีพฤติกรรมกระทำผิดวินัยของโรงเรียน จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรับผิดชอบ ได้แก่ ด้านการแต่งกาย ด้านการรักษาความสะอาดห้องเรียน และด้านการรักษาความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบ 2) ด้านการแสดงความเคารพ 3) ด้านการประหยัด

3. ผลการติดตามการพัฒนานิสัยนักเรียน โรงเรียนบ้านดงหม้อทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า จากการดำเนินงานการพัฒนานิสัยนักเรียน ช่วยทำให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านวินัยดีขึ้นมาก จากผลหลังการพัฒนานิสัยนักเรียนสูงกว่าก่อนการพัฒนานิสัยนักเรียน

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) investigate the current conditions and problems of the students' disciplines, 2) find out guidelines for developing the students' disciplines, and 3) monitor the development of the students' disciplines at Ban Dong Mo Thong School under the Office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 3. The target groups were 17 co-researchers consisting of : the researcher, head of disciplinary affairs, 15 classroom teachers of Prathom Suksa 4-6 and Mathayom Suksa 1-6. The informants were composed of 70 participants comprising: the school director and deputy school director, 33 students with risk-taking behaviors, 33 representatives from parents/guardians from each class using purposive sampling, along with 2 school committee members. The research employed an action research based on the concept of Kemmis and McTaggart consisting of four stages: planning, action, observation, and reflection. The instruments used in this research were a form of interview, a form of behavioral observation, a questionnaire, a form of behavioral assessment, a form of meeting minutes, and a form of internal supervision record.

The findings were as follows:

1. The effects of the current conditions and problems of the students' disciplines at Ban Dong Mo Thong School under the Office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 3 revealed that : 1.1) In case of the students' disciplines as perceived by the co-researchers, it was found that some of the students' behaviors were not desirable. Those with significant features were: 1) violation of the dress code based on the rules and regulations of the school, 2) cleanliness in the classroom, 3) cleanliness of area of responsibility, 4) a lack of respect and humility to the seniors among the students, and 5) frugality. 1.2) In terms of the students' disciplinary problems, it was determined that : 1) According to the school factors, it was found that there was a lack of earnest cooperation from the school personnel in implementing the students' disciplinary activities; the personnel in charge had no manuals in operating students' disciplines in the same line of regulations; and there was no participation in implementing the activities from the communities. 2) In case of the family factors, it was found that the parents had to go and seek for jobs far away from home; 3) In case of the

student factors, it was also found that the students did not realize the importance of disciplines and faced a lack of motivation on how to behave according to the rules and regulations of the school.

2. The proposed guidelines for developing the students' disciplines at Ban Dong Mo- Thong School under the Office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 3 included : 1) a cooperative meeting, 2) a study tour, 3) activities for developing the students' disciplines including the following activities : 3.1) Dress code campaign and school rules and regulations obedience, 3.2) clean classroom contest, 3.3) Clean school premise, 3.4) smiling, respecting and greetings, 3.5) school bank 3.6) contest on "The Most Frugal Student", and 4) Internal supervision for developing the students' disciplines with delinquent behaviors in 3 aspects including: 1) the responsibility, including the dress code, cleanliness in the classroom and maintaining a clean area of jurisdiction, 2) paying respect, and 3) frugality.

3. The results of the monitoring of the students' discipline development at Ban Dong Mo Thong School under the Office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 3 revealed that the implementation of the development of the students' disciplines to help make the students obtain the better desirable features and better disciplines was included. The effects after the implementation were higher than those before the application.

Keywords: Development of Students' Disciplines.

ภูมิหลัง

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 5 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ดังนี้ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ ด้านมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้าน เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายสติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคมสามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้ 1) กิจกรรมแนะแนว 2) กิจกรรมนักเรียน และ 3) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552, หน้า, 5-21) และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เป็นหลักสูตรอิงมาตรฐานซึ่งกำหนดสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ซึ่งประกอบด้วย ความรู้ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เมื่อผู้เรียนได้รับการพัฒนาไปแล้ว นอกจากจะมีความรู้ความสามารถ ตลอดจนคุณธรรมจริยธรรมที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดแล้ว จะนำไปสู่การมีสมรรถนะสำคัญ 5 ประการอีกด้วย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่หลักสูตรกำหนดนั้นต้องได้รับการปลูกฝังและพัฒนา ผ่านการจัดการเรียนการสอนการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในลักษณะต่างๆ จนตกผลึกเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในตัวผู้เรียน การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต้องใช้ข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรม ซึ่งใช้เวลาในการเก็บข้อมูลพฤติกรรมเพื่อนำมาประเมินและตัดสิน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552, หน้า, 3)

วินัยในโรงเรียนเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับนักเรียน เพราะโรงเรียนเปรียบเสมือน แบบจำลองที่จำลองบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในสังคม เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกฝนและเตรียมตัวที่จะเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในภายภาคหน้า โดยเด็ก ๆ จะพัฒนาความเจริญงอกงามด้วยการเอาอย่างการแนะนำ และการนำทางซึ่งผู้ที่ให้ตัวอย่างที่ดี และนำไปในทางที่ดีคือ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และโรงเรียนในการสร้างระเบียบวินัยให้เกิดขึ้นแก่เด็กนั้นควรเริ่มปลูกฝังให้เกิดขึ้นจากการชี้แจง และข้อตกลงในกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้เด็กยอมรับในข้อตกลงนั้นๆ รวมทั้งการฝึกอบรมที่ครูเสริมเข้าไป ตลอดเวลาที่ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน การบังคับให้เด็กประพฤติตามระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัดจะส่งผล บุคลิกภาพของเด็กค่อยไป และขณะเดียวกันอาจทำให้เด็กประพฤติฝ่าฝืนระเบียบวินัยได้เช่นเดียวกัน

โรงเรียนบ้านดงหม้อทอง ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 บ้านดงหม้อทอง ตำบลดงหม้อทองใต้ อำเภอบ้านม่วง จังหวัด สกลนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล ถึง ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีเขตพื้นที่บริการ 4 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านดงหม้อทองหมู่ 2 บ้านดงหม้อทองหมู่ 6 บ้านดงหม้อทองหมู่ 8 และบ้านดงหม้อทองหมู่ 9 ผู้ปกครองส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบอาชีพ ทำนา และทำไร่อ้อย คิดเป็นร้อยละ 80 นอกนั้นประกอบอาชีพรับจ้างทั้งในหมู่บ้าน และต่างจังหวัด ในรอบปีที่ผ่าน ประชากรเริ่มปลูกยางพารา และต้นยูคาลิปตัสมากขึ้น แต่ยังไม่ก่อให้เกิดรายได้ เนื่องจากยังไม่สามารถเก็บเกี่ยว ผลผลิตได้ นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 100 ฐานะทางเศรษฐกิจของประชากรค่อนข้างยากจนประชากรมีรายได้ โดยเฉลี่ยต่อครอบครัวต่อปี 8,000 บาท โดยประมาณ จำนวนคนเฉลี่ยต่อครอบครัว 4 คน (โรงเรียนบ้านดงหม้อทอง. 2553, หน้า, 12) จึงทำให้ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่ต้องเดินทางไปประกอบอาชีพรับจ้างที่กรุงเทพมหานคร โดยปล่อยให้ลูกหลานอาศัยอยู่กับ ปู่ ย่า ตา ยาย ซึ่งมีอายุมากแล้ว และต้องมีภาระเลี้ยงดูลูกหลานหลายคนใน ขณะเดียวกัน ทำให้การดูแลเอาใจใส่ไม่ทั่วถึง จากสภาพครอบครัวที่ต้องแยกกันอยู่ของพ่อ แม่ ผู้ปกครองดังกล่าว ส่งผลให้เด็กเหล่านี้มีพฤติกรรมไปในทางที่ไม่พึงประสงค์ของสังคม คบเพื่อนไม่ดี เชื่อและทำตามเพื่อน ขาดความ รับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม ขาดวินัยในตนเองก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับสังคม จากการสำรวจปัญหาการขาดวินัย นักเรียนในปีการศึกษา 2553 ของโรงเรียนบ้านดงหม้อทอง อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร พบว่า นักเรียนบางส่วน ยังขาดความรับผิดชอบต่อตนเองในด้านการแต่งกายโดยแต่งกายไม่เป็นไปตามระเบียบของโรงเรียน และด้านความ รับผิดชอบต่อส่วนรวมในการรักษาความสะอาดของโรงเรียน และไม่ร่วมรับผิดชอบการทำความสะอาดห้องเรียนใน วันที่เป็นเวรประจำวันของตนเอง ตลอดจนการไม่เข้าร่วมการทำทำความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบ ทำให้เขตพื้นที่ รับผิดชอบไม่สะอาด มีเศษขยะและไม่ได้เทขยะ นอกจากนี้นักเรียนยังขาดวินัยในการแสดงความเคารพให้ถูกต้องตาม กาลเทศะ และวินัยในการประหยัด ใช้จ่ายเงินมากขาดการออม สมุดหนังสือฝึกขาด (โรงเรียนบ้านดงหม้อทอง. 2553, หน้า, 12)

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งอยู่ในฐานะผู้เกี่ยวข้องกับงานกิจการนักเรียน ซึ่งมีหน้าที่ในการพัฒนา ดำเนินงาน พัฒนาวินัยนักเรียนเพื่อปรับปรุง และแก้ไขความประพฤติที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน ให้เปลี่ยนแปลงไป ในทางที่เหมาะสมเกิดความรู้คุณธรรม จริยธรรม เป็นคนดี คนเก่ง และมีคุณสมบัติที่อันพึงประสงค์ของทางโรงเรียน เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยตระหนักเห็นความสำคัญที่จะต้องพัฒนาการดำเนินงานพัฒนาวินัย นักเรียน ด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม ด้านการแสดงความเคารพ และด้านการประหยัด ให้เกิด ประสิทธิภาพเพื่อจะช่วยเหลือ พัฒนา ปรับปรุง และเสริมสร้างความมีวินัยนักเรียนโรงเรียนบ้านดงหม้อทอง อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ให้เป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรม และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่สังคมคาดหวัง เพื่อเติบโต เป็นเยาวชนที่ดีของชาติต่อไป

คำถามการวิจัย

ในการวิจัยการพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียน ผู้วิจัยได้กำหนดปัญหาการวิจัย ไว้ดังนี้

1. สภาพและปัญหาวิสัยทัศน์นักเรียน โรงเรียนบ้านดงหม้อทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 เป็นอย่างไร
2. แนวทางการพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียน โรงเรียนบ้านดงหม้อทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 มีอะไรบ้าง
3. ผลการพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียน โรงเรียนบ้านดงหม้อทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 เป็นอย่างไร

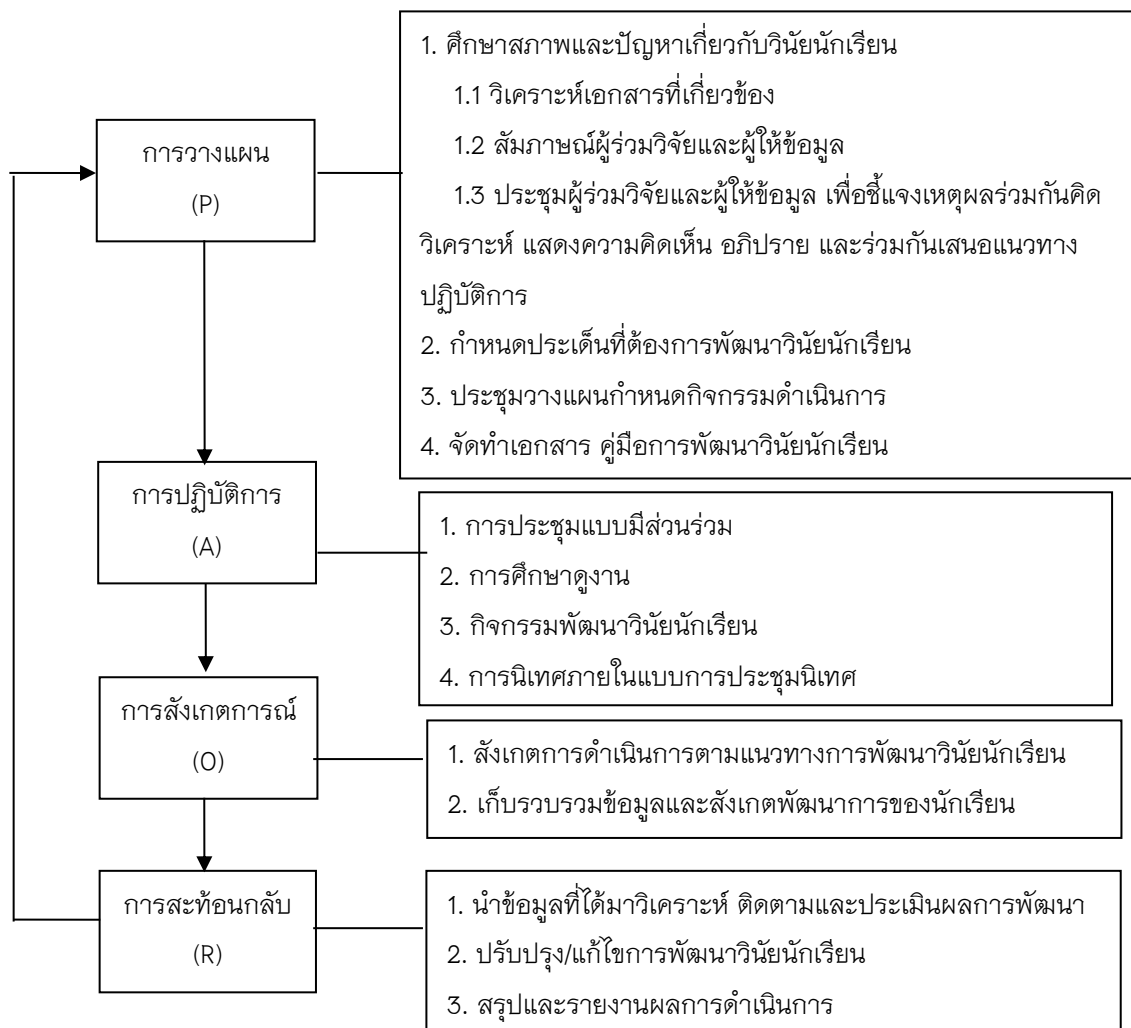
ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาวิสัยทัศน์นักเรียน โรงเรียนบ้านดงหม้อทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียน โรงเรียนบ้านดงหม้อทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3
3. เพื่อติดตามผลการพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียน โรงเรียนบ้านดงหม้อทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามกรอบแนวคิดของ เคมมิส และแม็คแท็กการ์ท (Kemmis and McTaggart. 1988 p. 11-15, อ้างถึงในสุวิมล ว่องวานิช. 2552, หน้า, 13) เพื่อดำเนินงานการพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียนโรงเรียนบ้านดงหม้อทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการวางแผน (Planning)
2. ขั้นการปฏิบัติการ (Action)
3. ขั้นการสังเกตการณ์ (Observation)
4. ขั้นการสะท้อนกลับ (Reflection)

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านดงหม้อทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ปีการศึกษา 2554 จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. ผู้ร่วมวิจัย จำนวน 17 คน ประกอบด้วย
 - 1.1 ผู้วิจัย จำนวน 1 คน
 - 1.2 ครูหัวหน้างานปกครอง จำนวน 1 คน
 - 1.3 ครูที่ปรึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 6 คน
 - 1.4 ครูที่ปรึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 9 คน
2. ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 70 คน ประกอบด้วย
 - 2.1 ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน
 - 2.2 รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน

2.3 กลุ่มเป้าหมายการพัฒนา ได้แก่ นักเรียนที่มีพฤติกรรมกระทำผิดวินัยของโรงเรียน โดยเป็นข้อมูลที่ได้จากการบันทึกของฝ่ายปกครองประจำภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ตั้งแต่ วันที่ 16 พฤษภาคม 2554 – 15 กันยายน 2554 จำนวน 33 คน

2.4 ผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายการพัฒนา จำนวน 33 คน

2.5 ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 2 คน คือ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และกรรมการซึ่งเป็นตัวแทนของผู้นำชุมชน

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนกลับเกี่ยวกับการพัฒนาวินัยนักเรียน จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรับผิดชอบ ได้แก่ ด้านการแต่งกาย ด้านการรักษาความสะอาดห้องเรียน และด้านการรักษาความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบ 2) ด้านการแสดงความเคารพ 3) ด้านการประหยัด ได้แก่

1. แบบสัมภาษณ์ ผู้ร่วมวิจัย และผู้ให้ข้อมูล
2. แบบสัมภาษณ์การไปศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบ ของกลุ่มผู้ร่วมวิจัย
3. แบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการพัฒนาวินัยนักเรียน
4. แบบสอบถามเพื่อประเมินการพัฒนาวินัยนักเรียน สำหรับครู
5. แบบสอบถามเพื่อประเมินการพัฒนาวินัยนักเรียน สำหรับนักเรียน
6. แบบบันทึกการนิเทศภายในแบบการประชุมนิเทศ

วิธีการรวบรวมข้อมูล

1. นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม และแบบสังเกต มาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์โดยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ มีดังนี้

1. ค่าร้อยละ
2. ค่าเฉลี่ย (\bar{x})
3. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$)

สรุปผลการวิจัย

1. ศึกษาสภาพ และปัญหา เกี่ยวกับวินัยนักเรียน โรงเรียนบ้านดงหม้อทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า

1.1 สภาพเกี่ยวกับวินัยนักเรียน นักเรียนส่วนหนึ่งมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ในด้านวินัยที่บกพร่องชัดเจน ได้แก่ 1) ด้านการแต่งกายไม่ถูกต้องตามกฎ ระเบียบและข้อบังคับของโรงเรียน 2) ด้านการทำความสะอาดห้องเรียน ไม่ร่วมกิจกรรมตรงตามเวลา พุดคุยหยอกล้อกัน หลบเลี่ยงการทำความสะอาด 3) ด้านการทำความสะอาด

เขตพื้นที่รับผิดชอบ ไม่รวมมือรักษาความสะอาดเขตพื้นที่บริเวณรับผิดชอบ 4) ด้านการแสดงความเคารพ ขาดความอ่อนน้อมถ่อมตน ไม่มีสัมมาคารวะ และ 5) ด้านการประหยัด เขียนสมุดหน้าวันหน้า ชอบฉีกสมุด

1.2 ปัญหาเกี่ยวกับวินัยนักเรียน ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านโรงเรียนการดำเนินงาน ด้านวินัยนักเรียน ยังขาดความร่วมมือจากบุคลากรในโรงเรียนอย่างจริงจัง ครูที่รับผิดชอบยังไม่มียุทธศาสตร์ในการพัฒนานักเรียน ที่ใช้ในการดำเนินงานเป็นแนวทางเดียวกัน และการปฏิบัติงานด้านวินัยนักเรียนขาดความเชื่อมโยงการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 2) ปัจจัยทางครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่ค่อยดี ผู้ปกครองต้องไปทำงานต่างจังหวัด ทำให้ไม่ได้ดูแลเอาใจใส่ลูกอย่างใกล้ชิดเท่าที่ควร และ 3) ปัจจัยด้านนักเรียนไม่ตระหนักเห็นความสำคัญของความมีวินัยขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน

2. แนวทางการพัฒนานักเรียน โรงเรียนบ้านดงหม้อทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สกลนคร เขต 3 พบว่า

แนวทางการพัฒนานักเรียน จำนวน 4 แนวทาง ประกอบด้วย 1) การประชุมแบบมีส่วนร่วม 2) การศึกษาดูงาน 3) กิจกรรมการพัฒนานักเรียน ได้แก่ 3.1) กิจกรรมรณรงค์นักเรียนแต่งกายและปฏิบัติตนตามระเบียบของโรงเรียน 3.2) กิจกรรมการประกวดห้องเรียนสะอาด 3.3) กิจกรรมโรงเรียนสะอาด 3.4) กิจกรรมเยี่ยมไหว้ทักทายเป็น 3.5) กิจกรรมธนาคารโรงเรียน 3.6) กิจกรรมประกวดยอดนักประหยัด และ 4) การนิเทศภายในแบบการประชุมนิเทศ เพื่อดำเนินการพัฒนานักเรียน จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรับผิดชอบ ได้แก่ ด้านการแต่งกาย ด้านการรักษาความสะอาดห้องเรียน และด้านการรักษาความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบ 2) ด้านการแสดงความเคารพ และ 3) ด้านการประหยัด

3. ผลการติดตามการพัฒนานักเรียน โรงเรียนบ้านดงหม้อทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สกลนคร เขต 3 พบว่า

จากการดำเนินงานตามแนวทางการพัฒนานักเรียน ช่วยทำให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านวินัยดีขึ้นมาก จากผลหลังการพัฒนานักเรียนสูงกว่าก่อนการพัฒนานักเรียน ดังผลการติดตามดังนี้

3.1 ผลการติดตามก่อนการปฏิบัติงานผลการติดตามก่อนการการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนานักเรียน ตามแนวทางการพัฒนานักเรียน ดังนี้

3.1.1 จากการประชุมผู้ร่วมวิจัย ทุกคนมีความเห็นว่าโครงการพัฒนานักเรียนเป็นโครงการที่ดี เพื่อนำมาใช้ในการแก้ไขพฤติกรรมนักเรียนที่ไม่เหมาะสม และยินดีให้ความร่วมมือในการดำเนินการตามโครงการ

3.1.2 จากการสัมภาษณ์ครูที่ปรึกษานักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นด้วยที่มีการจัดทำโครงการพัฒนานักเรียน และมีการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนอย่างจริงจัง และเห็นความสำคัญของการพัฒนานักเรียน เพื่อทำให้นักเรียนเป็นผู้มีวินัยมากยิ่งขึ้น

3.1.3 จากการประชุมผู้ร่วมวิจัยเพื่อวางแผนกำหนดแนวทางในการพัฒนานักเรียนของนักเรียน จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรับผิดชอบ ได้แก่ ด้านการแต่งกาย ด้านการรักษาความสะอาดห้องเรียน และด้านการรักษาความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบ 2) ด้านการแสดงความเคารพ 3) ด้านการประหยัด ดังนั้น ได้ร่วมกันกำหนดกิจกรรมที่จะดำเนินการพัฒนานักเรียนตามโครงการพัฒนานักเรียน ซึ่งมีกิจกรรมย่อย 5 กิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมรณรงค์นักเรียนแต่งกายและปฏิบัติตนตามระเบียบของโรงเรียน 2) กิจกรรมการประกวดห้องเรียนสะอาด 3) กิจกรรมโรงเรียนสะอาด 4) กิจกรรมเยี่ยมไหว้ทักทายเป็น และ 5) กิจกรรมธนาคารโรงเรียน

3.2 ผลการติดตามระหว่างการปฏิบัติงาน ผลติดตามการปฏิบัติงานการดำเนินการตามโครงการพัฒนาวิสัยนักเรียนโรงเรียนบ้านดงหม้อทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลา เขต 3 ประจำปีการศึกษา 2554 ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี จากผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครูทุกคน ผู้ร่วมโครงการ คือ นักเรียนกลุ่มเป้าหมายการพัฒนา ผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเป้าหมายการพัฒนา ทำให้โครงการดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด

3.3 ผลการติดตามหลังการปฏิบัติงาน ผลการติดตามหลังการปฏิบัติงาน โดยการประเมินผลการพัฒนาวิสัยนักเรียน จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรับผิดชอบ ได้แก่ ด้านการแต่งกาย ด้านการรักษาความสะอาดห้องเรียน และด้านการรักษาความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบ 2) ด้านการแสดงความเคารพ 3) ด้านการประหยัด นักเรียนกลุ่มเป้าหมายพัฒนามีพฤติกรรมพัฒนาวิสัยนักเรียนเป็นไปในทางที่ดีขึ้น แต่ยังมีวิสัยด้านการประหยัด อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.92$) โดยเฉลี่ยร้อยละ 78.38 ซึ่งต่ำกว่าด้านอื่นๆ หลังการพัฒนาวิสัยนักเรียนในวงรอบที่ 2 โดยดำเนินการกิจกรรมประกวดยอดเยี่ยมประหยัด ซึ่งได้ดำเนินการ จำนวน 3 สัปดาห์ พบว่า ด้านการประหยัด โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยโดยรวม ($\bar{X} = 4.51$) โดยเฉลี่ยร้อยละ 90.10

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพเกี่ยวกับวิสัยนักเรียน นักเรียนส่วนหนึ่งมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ในด้านวินัยที่บกพร่องชัดเจน ได้แก่ 1) ด้านการแต่งกายไม่ถูกต้องตามกฎ ระเบียบและข้อบังคับของโรงเรียน 2) ด้านการทำความสะอาดห้องเรียน ไม่ร่วมกิจกรรมตรงตามเวลา พูดคุยหยอกล้อกัน หลบเลี่ยงการทำความสะอาด 3) ด้านการทำความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบ ไม่ร่วมการรักษาความสะอาดเขตพื้นที่บริเวณรับผิดชอบ 4) ด้านการแสดงความเคารพ ขาดความอ่อนน้อม ถ่อมตน ไม่มีสัมมาคารวะ และ 5) ด้านการประหยัด เขียนสมุดหน้าเว้นหน้า ชอบฉีกสมุด

2. ปัญหาเกี่ยวกับวิสัยนักเรียน ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านโรงเรียนการดำเนินงาน ด้านวิสัยนักเรียน ยังขาดความร่วมมือจากบุคลากรในโรงเรียนอย่างจริงจัง ครูที่รับผิดชอบยังไม่มีการพัฒนาวิสัยนักเรียน ที่ใช้ในการดำเนินงานเป็นแนวทางเดียวกัน และการปฏิบัติงานด้านวิสัยนักเรียนขาดความเชื่อมโยงการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 2) ปัจจัยทางครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่ค่อยดี ผู้ปกครองต้องไปทำงานต่างจังหวัด ทำให้ไม่ได้ดูแลเอาใจใส่ลูกอย่างใกล้ชิดเท่าที่ควร และ 3) ปัจจัยด้านนักเรียนไม่ตระหนักเห็นความสำคัญของความมีวินัยขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน

3. แนวทางการพัฒนาวิสัยนักเรียน จำนวน 4 แนวทาง ประกอบด้วย 1) การประชุมแบบมีส่วนร่วม 2) การศึกษาดูงาน 3) กิจกรรมการพัฒนาวิสัยนักเรียน ได้แก่ 3.1) กิจกรรมรณรงค์นักเรียนแต่งกายและปฏิบัติตนตามระเบียบของโรงเรียน 3.2) กิจกรรมการประกวดห้องเรียนสะอาด 3.3) กิจกรรมโรงเรียนสะอาด 3.4) กิจกรรมยิ้มไหว้ทักทายเป็น 3.5) กิจกรรมธนาคารโรงเรียน 3.6) กิจกรรมประกวดยอดเยี่ยมประหยัด และ 4) การนิเทศภายในแบบการประชุมนิเทศ เพื่อดำเนินการพัฒนาวิสัยนักเรียน จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรับผิดชอบ ได้แก่ ด้านการแต่งกาย ด้านการรักษาความสะอาดห้องเรียน และด้านการรักษาความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบ 2) ด้านการแสดงความเคารพ และ 3) ด้านการประหยัด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียน

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1.1 การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียน เหมาะที่จะนำมาใช้พัฒนาสถานศึกษา เพื่อประยุกต์ใช้ในการพัฒนากิจกรรมต่างๆ อย่างเป็นรูปธรรม เช่น การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนางานวิชาการโรงเรียนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน เป็นต้น

1.2 จากผลการพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียนโรงเรียนบ้านดงหม้อทอง พบว่ามีจุดอ่อนในด้านการประหยัด จะบรรลุความมุ่งหมายน้อยกว่าด้านการรักษาความสะอาดและแสดงความเคารพ ดังนั้นการพัฒนาวิสัยต้องปลูกฝังระยะเวลาานเพื่อจะได้ปฏิบัติเป็นนิสัย

1.3 ผู้บริหารควรมีการนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอ เพื่อช่วยเหลือบุคลากรในการปฏิบัติงาน และครูควรใช้กิจกรรมพัฒนาวิสัยอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการติดตามประเมินผล เพื่อให้การพัฒนาวิสัยได้ผลดียิ่งขึ้น

1.4 การประชุมเพื่อประเมินผลรายงานปัญหา และหาแนวทางแก้ไขจากทุกฝ่ายที่ปฏิบัติงานจะส่งผลให้เกิดความเข้าใจในแนวทางเดียวกันและเกิดการพัฒนางานอย่างหลากหลายขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ควรมีการศึกษาสภาพ และปัญหาที่เป็นผลต่อการพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียนในด้านต่างๆ เพื่อใช้ในการศึกษางานวิจัยครั้งต่อไป

2.2 ควรหาแนวทางการเสริมสร้างวิสัยทัศน์นักเรียนที่หลากหลาย นำมาใช้ในการดำเนินการพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียน

2.3 ควรมีการประสานความสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อการจัดกิจกรรมการพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียนร่วมกันอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

บ้านดงหม้อทอง, โรงเรียน.(2553). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2553. สกลนคร :

โรงเรียนบ้านดงหม้อทอง.

_____.(2553). รายงานการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาประจำปีการศึกษา 2553. สกลนคร :

โรงเรียนบ้านดงหม้อทอง.

บุญชม ศรีสะอาด.(2546). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

ศึกษาธิการ, กระทรวง.(2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

_____.(2552). แนวทางการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551.

พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สุวิมล ว่องวานิช. (2552). การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำราญ สุขเกษม.(2547). การพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียน โรงเรียนโนนสุวรรณพิทยาคม อำเภอโนนสุวรรณ จังหวัดบุรีรัมย์.

การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.